

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Martiny Štolbové a soudkyň Mgr. Aleny Zemkové a Mgr. Jaroslavy Homolové ve věci

žalobkyně: **Ja S** narozená
sídlem
zastoupená advokátem JUDr. Michalem Svobodou
sídlem Plzeňská 27/8, 266 01 Beroun

proti
žalované: **A R s. r. o.**
sídlem
zastoupená advokátkou JUDr. Martinou Dvořákovou
sídlem Zenklova 230/66, 182 00 Praha 8

o zaplacení 81 370 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 26. března 2025, č. j. 10 C 406/2024-113,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **mění** v napadeném výroku II. tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 21 303 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 35 172,90 Kč za období od 1. 11. 2024 do 19. 12. 2024 a s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 21 303 Kč od 20. 12. 2024 do zaplacení, do tří dnů od právní moci rozsudku.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 19 475 Kč a za odvolací řízení ve výši 7 366 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalobkyně.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Berouně (dále jen „soud prvního stupně“) shora uvedeným rozsudkem zastavil řízení v části, v níž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 60 067 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně za částky 46 197,10 Kč za období od 1. 11. 2024 do 19. 12. 2024 a s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 60 067 Kč za období od 20. 12. 2024 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 21 303 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 35 172,90 Kč za období od 1. 11. 2024 do 19. 12. 2024 a s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 21 303 Kč za období od 20. 12. 2024 do zaplacení (výrok II.) a nakonec uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 28 220,18 Kč (výrok III.).
2. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v průběhu řízení vzala žalobu zčásti zpět, soud prvního stupně v této části řízení zastavil.
3. Pokud jde o zbývající nárok žalobkyně, soud prvního stupně po provedeném dokazování uzavřel, že žalobkyně je vlastnící pozemku parc. č. [REDAKCE] a spoluvlastnicí pozemku parc. č. [REDAKCE] s podílem o velikosti 1/7, v katastrálním území [REDAKCE]. Tyto pozemky nabyla jako dědictví po své matce, paní R. [REDAKCE] Z. [REDAKCE], která zemřela 26. 5. 2007. Mezi účastníky bylo nesporné, že pozemky užívá od roku 2006 žalovaná a za toto užívání ničeho neplatila. Žalobkyně v průběhu roku 2024 několikrát vyzvala žalovanou k vydání bezdůvodného obohacení, žalovaná zaplatila částku 18 493,20 Kč jako plnění za roky 2021, 2022, 2023 a 2024 teprve dne 19. 12. 2024. Žalovaná vznesla námitku promlčení.
4. Po právní stránce soud prvního stupně posuzoval nárok žalobkyně podle § 610 a násl. a podle § 2991 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), přechod vlastnického práva na žalobkyni podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Vzhledem k námitce promlčení uplatněné žalovanou soud prvního stupně zkoumal, zda došlo k uplynutí promlčecí doby. Uzavřel, že žalobkyni sice bylo potvrzeno nabytí dědictví až rozhodnutím soudu, které nabylo právní moci dne 20. 12. 2023, žalobkyně však podle soudu prvního stupně měla a mohla vědět, že je vlastníkem předmětných nemovitých věcí již dříve. Měl za to, že pokud by předci žalobkyně dbali svých vlastnických práv, nenechali by žalovanou, aby bez právního důvodu užívala jejich majetek a kdykoli od roku 2006 po ní mohli požadovat zaplacení náhrady za toto užívání, neboť skutečnost, že žalovaná předmětné pozemky užívá, byla známa z veřejně dostupných zdrojů. Soud prvního stupně dále uvedl, že neshledal žádnou okolnost, která by bránila projednání dědictví po matce žalobkyně kdykoli dříve než v roce 2023. Žalobkyně podle § 460 obč. zák. vstoupila do práv a povinností své matky ke dni 26. 5. 2007, ode dne následujícího se mohla domáhat svého nároku po žalované a začala jí tak běžet subjektivní promlčecí doba, která podle § 629 odst. 1 o. z. činí tři roky. Soud prvního stupně dále konstatoval, že předchozí právní úprava neobsahovala možnost prodloužení promlčecí lhůty o dobu, kdy byl nárok projednáván v dědickém (pozůstalostním) řízení. Nyní § 643 odst. 1 o. z. sice zakotvuje prodloužení promlčecí lhůty o šest měsíců ode dne, kdy bylo dědictví potvrzeno nabytí dědictví, ale pouze v případě, kdy na dědice přechází povinnost k zaplacení, ale prodloužení promlčecí lhůty neplatí v případě přechodu práva na zaplacení. Nakonec soud prvního stupně neshledal prostor ani pro aplikaci § 651 o. z., podle kterého neběží promlčecí lhůta po dobu, dokud trvá vyšší moc, která věřiteli v posledních šesti měsících promlčecí lhůty znemožnila právo uplatnit, nicméně podle soudu prvního stupně nelze za vyšší moc považovat skutečnost, že se žalobkyně dříve nedomáhala projednání dědictví po své matce. Z těchto důvodů soud prvního stupně uzavřel, že nároky žalobkyně splatné za dobu od 1. 1. 2015 do 2. 12. 2021 jsou promlčeny, neboť žaloba byla podána až dne 3. 12. 2024; žalobkyně by tak měla právo pouze na zaplacení bezdůvodného obohacení za užívání pozemků za období od 3. 12. 2021 do 31. 12. 2023. Výše náhrady za užívání pozemků byla mezi účastníky nesporná, za shora uvedené období by činila 9 613,93 Kč (2 x 4 623,30 Kč + 367,33 Kč za poměrnou část roku 2021), žalovaná podle shodných tvrzení účastníků zaplatila žalobkyni za roky 2021 až 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

částku 13 869,90 Kč. Vzhledem k tomu, že žalovaná vnesla vůči nároku žalobkyně námitku započtení, soud prvního stupně tuto skutečnost zohlednil a dospěl k závěru, že nárok žalobkyně na zaplacení částky 21 303 Kč není důvodný. Pokud jde o požadovaný úrok z prodlení, žalovaná byla vyzvána k vydání bezdůvodného obohacení dopisem z 18. 10. 2024, a to nejpozději do 30. 10. 2024. Žalovaná zaplatila částku 13 869,90 Kč až 19. 12. 2024, žalobkyně by tak měla právo na zaplacení úroku z prodlení ve výši 164,55 Kč, vzhledem k tomu, že žalovaná zaplatila žalobkyni za rok 2021 částku 4 623,30 Kč, vznikl jí s ohledem na námitku promlčení přeplatek ve výši 4 255,97 Kč, který soud prvního stupně proti částce 164,55 Kč započtl. Z uvedených důvodů nárok žalobkyně (po částečném zpětvzetí) zcela zamítl.

5. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), a zohlednil, že žaloba byla ohledně částky 9 613,93 Kč vzata zpět pro chování žalované, která část nároku žalobkyně zaplatila až po podání žaloby. Uvedl, že předmětem řízení byla původně částka 81 370 Kč, úspěch žalobkyně tedy činí 11,815 % a neúspěch 88,185 % z předmětu řízení a žalobkyně je proto povinna nahradit žalované náklady řízení v rozsahu 76,37 % z částky 36 951,92 Kč, kterou představuje odměna advokáta za šest úkonů právní služby po 4 380 Kč za jeden úkon právní služby, šest paušálních náhrad hotových výdajů, cestovní výdaje zástupce žalované za dvě cesty na jednání soudu, každá ve výši 779,39 Kč, náhrada za ztrátu času stráveného na cestě k soudu ve výši celkem 300 Kč a náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 %.
6. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala žalobkyně včasné odvolání, v němž namítala, že rozsudek soudu prvního stupně je v podstatě nepřezkoumatelný, neboť soud prvního stupně pominul skutková tvrzení žalobkyně a jí předložené listiny. Uvedla, že subjektivní promlčecí lhůta nemohla uplynout, a to ani kdyby soud dospěl k závěru, že se o tom, že je vlastníkem předmětných pozemků a že se žalovaná na její úkor obohacuje, mohla dozvědět již 17. 3. 2023, kdy bylo potvrzeno vlastnické právo její matky k předmětným pozemkům, nebo dne 5. 9. 2022, kdy jí byly doručeny katastrálním úřadem listiny, z nichž vycházela. Nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že se měla a mohla dozvědět o svém vlastnickém právu již 26. 5. 2007, pokud by předci žalobkyně dbali svých vlastnických práv; podle žalobkyně soud prvního stupně nevysvětlil, na základě jakých konkrétních skutkových okolností se mohla a měla dozvědět o svém nároku vůči žalované. Podle žalobkyně nebylo možné popsanou situaci vyřešit prostým nahlédnutím do katastru nemovitostí, žalobkyně neměla žádný důvod zpochybňovat úplnost a správnost dědických rozhodnutí z let 1968, 1970 ani 2007. Připomněla, že ani příslušný finanční úřad nebyl schopen určit, kdo je vlastníkem předmětných pozemků, proto po vlastníci nepožadoval daň z nemovitostí. O existenci pozemků nebylo možné se dozvědět ani z faktické situace, neboť předmětné pozemky se nacházejí mimo zástavbu, mezi desítkami dalších pozemků mezi obcemi [REDAKCE] tyto pozemky byly obhospodařovány jako celek, nebylo a není možné v krajině rozeznat katastrální hranice. Úvaha soudu o tom, že v roce 2023 bylo volně zjištělné, kdo na předmětných pozemcích hospodář, neznamená, že tato skutečnost byla dostupná i dříve, např. v roce 2007. Není validní ani argument soudu prvního stupně, že mohla žádat o dodatečné projednání dědictví dříve; nelze odhlížet od toho, že by takové řízení mohlo být zahájeno i bez návrhu, nicméně ani stát nebyl schopen prarodiče žalobkyně identifikovat. Žalobkyně namítla, že postupovala bez zbytečného odkladu procesně nejrychlejším a jediným možným způsobem ihned poté, co se dozvěděla o existenci předmětných pozemků, a je přesvědčena, že by tak postupovala při zachování obvyklé míry pozornosti, pečlivosti a opatrnosti stejně. Žalovaná dále namítla, že svůj nárok za roky 2021-2023 vzala zpět a nadále požadovala pouze vydání bezdůvodného obohacení za roky 2015-2020 a úrok z prodlení, soud prvního stupně se však zabýval oběma částmi nároku a bez jakéhokoli podnětu vyčíslil jakýsi přeplatek z období, které ani nebylo předmětem sporu, a zamítl nárok na zákonný úrok z prodlení. Toto žalobkyně považuje za postup rozporný se základními zásadami civilního procesu. Nakonec žalobkyně namítala, že soud prvního stupně pochybil i ve vyčíslení náhrady nákladů řízení, neboť nezohlednil, že rozhodnutí

soudu záviselo na znaleckém zkoumání. Současně zpochybnila účelnost podání žalované ze dne 14. 3. 2025, které nebylo žalobkyni doručeno a je podle žalobkyně otázkou, zda existuje a nejedná se ve skutečnosti o podání ze dne 21. 2. 2025. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhovala, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni 21 303 Kč spolu s příslušenstvím.

7. Žalovaná nepovažovala odvolání žalobkyně za důvodné, s odůvodněním napadeného rozsudku se ztotožnila.
8. Krajský soud v Praze jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno proti nepravomocnému rozsudku okresního soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozhodnutí, proti kterému je odvolání objektivně přípustné (§ 201 a § 202 a contr. o. s. ř.), přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně i řízení, které vydání rozsudku přecházelo, a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je důvodné.
9. Výrok I. rozsudku soudu prvního stupně nebyl odvoláním napaden, nebyl tedy odvolacím soudem věcně přezkoumáván a nabyl samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
10. Odvolací soud se v první řadě zabýval námitkou žalobkyně o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu prvního stupně. Přezkoumatelným, tj. srozumitelným a řádně odůvodněným je rozhodnutí, jež v souladu s požadavky § 157 odst. 2 o. s. ř. obsahuje stručný a jasný výklad o tom, které skutečnosti měl soud za prokázané a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů, proč neprovedl další navrhované důkazy a z jakého důvodu neučinil žádná zjištění z některých provedených důkazů. Nezbytným požadavkem řádného odůvodnění rozhodnutí je soudem přijatý závěr o skutkovém stavu věci a na něj navazující právní posouzení věci. Vadou, jež by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, by mohl být jen takový nedostatek odůvodnění napadeného rozsudku, jež by jej činil pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů nepřezkoumatelný (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 32 Cdo 1587/2009). Měřítkem toho, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu odvolání – na újmu uplatnění práv odvolatele (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, dostupný jako další v textu uvedená rozhodnutí Nejvyššího soudu na www.nsoud.cz). V tomto případě rozsudek soudu prvního stupně požadavkům uvedeným v § 157 odst. 2 o. s. ř. nepochybně dostál, a z odůvodnění odvolání je zřejmé, že jeho obsah umožnil žalobkyni formulovat výhrady proti jeho závěrům.
11. Odvolací soud při hodnocení věci vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, na která pro stručnost odkazuje, jež podle § 213 odst. 4 o. s. ř. doplnil o důkazy, které obsahují spisy vedené u soudu prvního stupně pod sp. zn. 22 D 458/2007, sp. zn. 22 D 932/2022 a sp. zn. 22 D 933/2022.
12. Ze spisu vedeného soudem prvního stupně ve věci sp. zn. 22 D 932/2022 odvolací soud zjistil, že na základě žádosti žalobkyně o dodatečné projednání dědictví ze dne 1. 11. 2022 proběhlo dodatečné projednání dědictví po J. S., narozenému 4. 2. 1887, zemřelému 5. 6. 1968. Žalobkyně uvedla, že na základě údajů v seznamu pozemků s nedostatečně identifikovanými vlastníky zjistila, že u pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted] je jako spoluvlastník v katastru nemovitostí uveden J. S. u pozemku parc. č. [redacted] je podíl o velikosti 1/7 veden ve společném jmění manželů J. S. a R. [redacted] vlastníci byli nedostatečně identifikováni. Pozemek vedený jako parc. č. [redacted] byl dříve veden jako [redacted], pozemek parc. č. [redacted] jako [redacted], oba pozemky

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

byly vedeny v katastrálním území B[redacted]. Žalobkyně žádala dodatečně projednat toto dědictví, neboť je dcerou R[redacted] S[redacted], rozené S[redacted], jediné dcery J[redacted] a R[redacted] S[redacted] a má tedy důvodně za to, že je dědicem po zůstaviteli. Usnesením soudu prvního stupně ze dne 17. 3. 2023, č. j. 22 D 932/2022-59, nabyla podíl o velikosti 1/2 na pozemku parc. č. 1725/87 a podíl o velikosti 1/14 na pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území H[redacted] paní R[redacted] Z[redacted] narozená [redacted] zemřelá 26. 5. 2007.

13. Ze spisu vedeného soudem prvního stupně ve věci sp. zn. 22 D 933/2022 odvolací soud zjistil, že na základě žádosti žalobkyně o dodatečné projednání dědictví ze dne 1. 11. 2022 proběhlo dodatečné projednání dědictví po R[redacted] S[redacted] narozené 1[redacted] zemřelé 12. 7. 1970. Žalobkyně uvedla, že na základě údajů v seznamu pozemků s nedostatečně identifikovanými vlastníky zjistila, že u pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted] je jako spoluvlastník v katastru nemovitostí uvedena [redacted] a, u pozemku parc. č. [redacted] je podíl o velikosti 1/7 veden ve společném jmění manželů J[redacted] S[redacted] a R[redacted] S[redacted] vlastníci byli nedostatečně identifikováni. Pozemek vedený jako parc. č. [redacted] byl dříve veden jako [redacted], pozemek parc. č. [redacted] jako [redacted] oba pozemky byly vedeny v katastrálním území [redacted]. Žalobkyně žádala dodatečně projednat toto dědictví, neboť je dcerou R[redacted] Z[redacted] rozené S[redacted], jediné dcery J[redacted] a R[redacted] S[redacted] a má tedy důvodně za to, že je dědicem po zůstaviteli. Usnesením soudu prvního stupně ze dne 17. 3. 2023, č. j. 22 D 933/2022-56, nabyla podíl o velikosti 1/2 na pozemku parc. č. 1725/87 a podíl o velikosti 1/14 na pozemku parc. č. 1725/86 v katastrálním území [redacted] paní R[redacted] Z[redacted], narozená [redacted], zemřelá 26. 5. 2007.
14. Ze spisu vedeného soudem prvního stupně ve věci sp. zn. 22 D 458/2007 odvolací soud zjistil, že proběhlo dodatečné projednání dědictví po R[redacted] Z[redacted] narozené 3[redacted], zemřelé 26. 5. 2007, v němž byla schválena dohoda dědiců o vypořádání dědictví, na jejímž základě žalobkyně nabyla veškerý dodatečně objevený majetek, tedy pozemek parc. č. [redacted] a podíl o velikosti 1/7 na pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území [redacted]. Ze spisu dále vyplynulo, že byt' byly předmětem původního dědického řízení zemědělské pozemky v katastrálním území [redacted] nejednalo se o předmětné pozemky, které nebyly lustrací v katastru nemovitostí pro osobu zůstavitelky zjištěny.
15. Z výpisu z katastru nemovitostí, který byl součástí shora uvedených spisů, odvolací soud zjistil, že v případě obou pozemků došlo ke změně číslování parcel, pozemek parc. č. 1[redacted] v katastrálním území [redacted] byl před obnovou evidován jako [redacted] katastrální území [redacted] pozemek parc. č. [redacted] katastrálním území [redacted] byl před obnovou evidován jako [redacted] katastrální území [redacted]. Katastrální úřad pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Beroun, tuto skutečnost potvrdil v porovnání parcel dřívější pozemkové evidence s parcelami katastru nemovitostí ze dne 5. 9. 2022.
16. Podle § 609 o. z. nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil.
17. Podle § 619 odst. 1 o. z. jedná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé.
18. Podle § 619 odst. 2 o. z. právo může být uplatněno poprvé, pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla.
19. Podle § 621 o. z. okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na vydání bezdůvodného obohacení zahrnují vědomost, že k bezdůvodnému obohacení došlo, a o osobě povinné k jeho vydání.
20. Podle § 629 odst. 1 o. z. promlčecí lhůta trvá tři roky.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

21. Podle § 638 odst. 1 o. z. se právo na vydání bezdůvodného obohacení promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy k bezdůvodnému obohacení došlo.
22. Podle § 1982 odst. 1 o. z. dluží-li si strany vzájemně plnění stejného druhu, může každá z nich prohlásit vůči druhé straně, že svoji pohledávku započítává proti pohledávce druhé strany. K započtení lze přistoupit, jakmile straně vznikne právo požadovat uspokojení vlastní pohledávky a plnit svůj vlastní dluh.
23. Podle § 1982 odst. 2 o. z. započtením se obě pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí; nekryjí-li se zcela, započte se pohledávka obdobně jako při splnění. Tyto účinky nastávají k okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení.
24. Podle § 1987 odst. 1 o. z. k započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem.
25. Podle § 1968 o. z. dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Dlužník není za prodlení odpovědný, nemůže-li plnit v důsledku prodlení věřitele.
26. Podle § 1970 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujedná-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená.
27. Podle § 2991 odst. 1 o. z. kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.
28. Podle § 2991 odst. 2 o. z. se bezdůvodně obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
29. Podle § 2999 odst. 1 o. z. není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu ve výši obvyklé ceny. Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to přičí účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání.
30. Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založeného na tom, že mezi zúčastněnými osobami chybí právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění. Obecně lze o obohacení hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Plněním bez právního důvodu je i užívání cizí věci bez platné smlouvy (např. smlouvy o nájmu) či jiného titulu opravňujícího věc užívat, čímž vzniká uživateli majetkový prospěch, bezdůvodné obohacení, které je povinen vydat. Bezdůvodným obohacením, jde-li o demonstrativní výčet skutkových podstat bezdůvodného obohacení v poměrech nové soukromoprávní úpravy, je výslovně majetkový prospěch získaný protiprávním užitím cizí hodnoty (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3310/2018). Protože takový uživatel není schopen spotřebované plnění v podobě užívání cizí věci vrátit, je povinen nahradit bezdůvodné obohacení peněžitou formou. Majetkovým vyjádřením tohoto prospěchu je částka, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání obdobného předmětu nájmu a kterou by nájemce za obvyklých okolností byl povinen platit podle nájemní smlouvy (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2018, sp. zn. 28 Cdo 138/2018).
31. Soud prvního stupně tedy správně posoudil nárok žalobkyně podle pravidel o bezdůvodném obohacení, neboť žalovaná nezpochybňovala, že v předmětném období užívala pozemky žalobkyně, aniž jí k tomu svědčil právní titul a ničeho za toto užívání žalobkyni (až na období let 2021-2023) neplatila.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

32. Pokud jde o jeho výši, žalovaná tvrdila, že obvyklé nájemné odpovídá částkám stanoveným Ing. P. [redacted] ve znaleckém posudku č. 2777/2/2025 ze dne 15. 1. 2025 a jeho dodatku č. 1 ze dne 10. 2. 2025, žalobkyně výši takto stanoveného obvyklého nájemného učinila nespornou ve svém podání ze dne 6. 3. 2025 a při jednání před soudem prvního stupně dne 26. 3. 2025.
33. Soud prvního stupně se dále správně zabýval, s ohledem na vznesenou námitku žalované, promlčením nároku žalobkyně, dospěl však k odlišným závěrům než odvolací soud.
34. Jedním z primárních účelů institutu promlčení je motivace věřitelů, aby včas dbali o svá práva, avšak prodlévání s uplatněním práva lze spravedlivě vytýkat toliko věřiteli, který o svém právu věděl nebo o něm alespoň – při vynaložení odpovídající péče – vědět měl a mohl. Vědomost oprávněného o rozhodných skutečnostech, jež je podmínkou započetí běhu obecné promlčecí lhůty může mít dvojí podobu: a) vědomost empirická (skutečná, prokazatelná) a b) vědomost normativní (právně konstruovaná, objektivizovaná). Zatímco empirická vědomost odkazuje na skutečně nabyté vědomí o určujících faktech, normativní vědomost označuje stav, kdy oprávněný ještě rozhodné okolnosti nezná, ale při uplatnění péče, kterou lze po osobě v jeho postavení požadovat, by je již znát měl a mohl. Zemře-li či zanikne-li věřitel, který již měl empirickou či normativní znalost skutečností rozhodných podle § 619 o. z., bude se tato jeho znalost přičítat jeho právním nástupcům, a běh promlčecí lhůty nebude touto změnou v osobě věřitele ovlivněn. Obdobně při singulární sukcesi bude nabyvateli práva přičítána znalost právního předchůdce. V období od smrti zůstavitele až do vypořádání pozůstalosti pravomocným rozhodnutím soudu jsou dědici oprávněni uplatnit nárok na vydání bezdůvodného obohacení, vzniká-li jinému v souvislosti s užíváním majetku náležejícího dědictví. Pro posouzení počátku subjektivní promlčecí doby je rozhodující, kdy se dědici skutečně dozvěděli o tom, že do dědictví patří sporné věci a že je někdo jiný užívá bez právního důvodu (viz přiměřeně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2001, sp. zn. 25 Cdo 1960/1999).
35. Odvolací soud vzal v potaz, že předmětné pozemky byly v katastru nemovitostí vedeny jako pozemky s nedostatečně identifikovaným vlastníkem, což vedlo k tomu, že se nestaly předmětem projednání dědictví po předchůdcích žalobkyně, neboť při zjišťování majetku náležejícího do pozůstalosti ani šetřením v evidenci katastru nemovitostí nebyly dohledány, byť notář pověřený projednáním dědictví po matce žalobkyně informace z katastru nemovitostí vyžadoval. Situaci zjevně komplikovala i skutečnost, že byly evidovány v mapách pozemkového katastru pod jiným označením a v jiném katastrálním území, přičemž v dědických řízeních byly při předběžném šetření uváděny pouze pozemky v katastrálním území [redacted] a k posunu došlo v zanesení příjmení J. [redacted] a R. [redacted] S. [redacted], kteří byli v katastru nemovitostí vedeni jako S. [redacted]. Nelze přehlédnout, že vlastníky předmětných pozemků nedokázal řádně ztotožnit ani stát, který evidenci vede, byť nesrovnalosti v evidenci mohly být také historickým dědictvím nedostatků v systému evidence nemovitých věcí před rokem 1989, kdy jednak zápis vycházel z přidělových listin, jednak v pozdější době upadl zájem na evidování soukromých práv k nemovitým věcem a evidence nemovitých věcí byla zaměřena spíše na potřeby socialistického hospodářství. Ostatně nemožnost identifikovat vlastníky nemovitých věcí potvrdila také žalovaná, která uvedla, že s ohledem na nedostatky v evidenci pozemků hradila v období let 2018-2023 za pozemek parc. č. [redacted] daň z nemovitosti jako jeho uživatel. Za této situace neměla žalobkyně rozumný důvod očekávat, že existuje další rodinný majetek, po němž by měla pátrat. Z tohoto důvodu považoval odvolací soud za nepřiměřený závěr soudu prvního stupně, že pokud by předchůdci žalobkyně dbali svých vlastnických práv, nenechali by žalovanou, aby bez právního důvodu užívala jejich majetek, a že za této situace žalobkyně mohla a měla zjistit, že je vlastníkem předmětných pozemků (podílu na nich), již dříve.
36. Pokud žalovaná namítala, že předchozí vlastníci i paní R. [redacted] Z. [redacted] byli opakovaně kontaktováni s návrhem na vyřešení situace, je třeba uvést, že žalovaná na podporu tohoto svého tvrzení předložila vrácenou zásilku, kterou zaslala na adresu [redacted] panu J. [redacted] S. [redacted] dne 29. 7. 2013, a z této adresy se zásilka vrátila s tím, že je na uvedené adrese neznámý.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

V té době však již J. S. nežil, a nelze ani dovodit, že by se o doručování mohla dozvědět alespoň jeho dcera R. Z. neboť zásilka byla zaslána na jinou adresu (x paní R. Z. podle svého tvrzení žalovaná kontaktovala v roce 2023, kdy uvedená již rovněž nežila. Žádná z těchto skutečností nemohla žalobkyni vést k tomu, že by se dozvěděla o tom, že může být vlastnící předmětných nemovitých věcí a že tyto nemovité věci užívá bez právního důvodu žalovaná, dříve. Závěr soudu prvního stupně o tom, že žalobkyně vstoupila do práv a povinností své matky ke dni 26. 5. 2007, je sice správný, podle odvolacího soudu však nelze, s ohledem na shora uvedené, uzavřít, že zde nebyla žádná okolnost, která by žalobkyni bránila projednat dědictví po matce žalobkyně kdykoli před rokem 2023.

37. Jestliže žalobkyně nemohla mít vědomost o tom, že je vlastníkem předmětných pozemků, bylo bez významu, že skutečnost, že tyto konkrétní pozemky užívá žalovaná, byla známa z veřejných zdrojů (nicméně je třeba upozornit, že konstatování o tom, že to žalobkyni bylo známo z veřejných zdrojů, se podle protokolu o jednání ze dne 26. 3. 2025 vztahuje k období, kdy již žalobkyně věděla o svém vlastnickém právu a žalovanou v dané věci kontaktovala).
38. Odvolací soud po posouzení všech zjištěných skutečností dospěl k závěru, že žalobkyně se mohla o okolnostech, které jsou rozhodující pro počátek běhu promlčecí lhůty, dozvědět nejdříve v polovině roku 2022, kdy si opatřila podklady pro dodatečné projednání dědictví a kdy následně vůči soudu deklarovala, že se považuje za dědice R. Z. Žaloba byla podána dne 3. 12. 2024, subjektivní lhůta k uplatnění nároku na vydání bezdůvodného obohacení, která činí tři roky, do té doby neuplynula. Pokud žalobkyně požadovala vydat bezdůvodné obohacení za období let 2015-2023, neuplynula ani objektivní desetiletá lhůta.
39. Pro úplnost je možné uvést, že odvolací soud nepřisvědčil žalobkyni, že před okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí o vypořádání dědictví nemohla právo na vydání neoprávněného majetkového prospěchu uplatnit, ani v tom, že teprve tímto okamžikem získala znalost o svém vlastnictví nemovitých věcí užívaných žalovanou a že tehdy nejdříve mohla spolehlivě zjistit, že žalovaná dosavadním bezplatným užíváním nemovitých věcí získává neoprávněný majetkový prospěch na její úkor. I když právní úprava dědického práva vychází z principu ingerence státu při nabývání dědictví, podle § 460 obč. zák. platilo, že dědictví se nabývá smrtí zůstavitele. V období od smrti zůstavitele až do vypořádání dědictví pravomocným rozhodnutím soudu byli dědici považováni za vlastníky celého majetku patřícího do dědictví, z právních úkonů, týkajících se věcí, hodnot a jiných majetkových práv patřících do dědictví, byli oprávněni a povinni vůči jiným osobám společně a nerozdílně a byli proto mimo jiné oprávněni uplatnit i nárok na vydání bezdůvodného obohacení, pokud vzniklo v souvislosti s užíváním majetku náležejícího do dědictví.
40. Nakonec je třeba doplnit, že odvolací soud nepovažoval za správný postup soudu prvního stupně, pokud provedl započtení pohledávky žalované z titulu zaplacení částky 4 623,30 Kč za rok 2021 oproti nároku žalobkyně na zaplacení úroku z prodlení, a to zejména proto, že žalovaná takový kompenzační úkon podle obsahu jejích podání ani podle obsahu protokolů o jednání neučinila. Žalovaná zaplatila po podání žaloby částku 18 493,20 Kč s tím, že sama uvedla, že se jedná o kompenzaci pachtovného za roky 2021-2024 a žalobkyně na zaplacení uvedené částky reagovala částečným zpětvzetím žaloby, se kterým žalovaná souhlasila. Nebyl tedy důvod, aby částku 4 623,30 Kč za užívání pozemků žalobkyně v roce 2021 soud prvního stupně započtl na jiný nárok žalobkyně, a to ani kdyby byl nárok žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení za rok 2021 promlčen, jak uzavřel soud prvního stupně. Promlčením by pohledávka žalobkyně nezanikla, pouze by nebylo možné povinnost k jejímu zaplacení žalované uložit; pokud by však žalovaná jako dlužník uspokojila promlčenou pohledávku, plnila by na platný dluh a neměla by právo žádat po žalobkyni poskytnuté plnění z titulu bezdůvodného obohacení (či přeplatku, jak uzavřel soud prvního stupně). Námitka započtení nemohla být zohledněna ani v souvislosti s tvrzením žalované, že uhradila daň z nemovitých věcí za období 2018-2023 jako uživatel

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.

pozemku parc. č. [REDAKCE] v katastrálním území [REDAKCE] Úkon směřující k započtení lze úspěšně učinit až poté, co se obě pohledávky setkaly, tj. v okamžiku, kdy se stala splatnou pohledávka později splatná. Úkon směřující k započtení pohledávky je však předčasný, jestliže věřitel dlužníka před tímto úkonem nevyzval k jejímu zaplacení (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2000, sp. zn. 32 Cdo 50/2000, a ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 33 Cdo 1642/2006); v tomto případě žalovaná ani netvrdila, že by žalobkyni k zaplacení uvedené částky vyzvala a že by se její pohledávka vůči žalobkyni stala splatnou.

41. S ohledem na uvedené odvolací soud změnil podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. tak, že uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 21 303 Kč, odpovídající bezdůvodnému obohacení za období let 2015-2020 ve výši, kterou účastníci učinili nespornou na základě znaleckého posudku Ing. P. [REDAKCE] spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 35 172,90 Kč za období od 1. 11. 2024 do 19. 12. 2024, neboť žalobkyně vyzvala žalovanou k vydání bezdůvodného obohacení ve lhůtě do 30. 10. 2024, a s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 21 303 Kč od 20. 12. 2024 do zaplacení, neboť zohlednil, že žalovaná částečně splnila požadavek žalobkyně platbou ze dne 19. 12. 2024.
42. Po změně rozhodnutí soudu prvního stupně rozhodoval odvolací soud podle § 224 odst. 1, odst. 2 o. s. ř. o nákladech řízení před soudem prvního stupně a o nákladech řízení odvolacího. V případě nákladů řízení před soudem prvního stupně vyšel odvolací soud z § 146 odst. 2 a § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť žaloba byla v části vzata zpět pro chování žalované, která částečně splnila požadavek žalobkyně na zaplacení žalované částky teprve po podání žaloby, a dále proto, že rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku. Z tohoto důvodu odvolací soud uzavřel, že má žalobkyně právo na plnou náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. V řízení před soudem prvního stupně tyto náklady představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 255 Kč a náklady na zastoupení žalobkyně advokátem, kterému náleží odměna ve výši 2 540 Kč z tarifní hodnoty 35 172,50 Kč, která představuje součet přiznaného plnění a částky, kterou žalovaná zaplatila po zahájení řízení, za pět úkonů právní služby podle § 6, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za převzetí zastoupení, žalobu, podání ze dne 6. 3. 2025, účast na jednání před soudem prvního stupně dne 14. 2. 2025 a dne 26. 3. 2025, a odměna ve výši 1 270 Kč za jeden úkon právní služby dle § 6, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 2 písm. h) advokátního tarifu za výzvu k plnění, dále paušální náhrada hotových výdajů po 300 Kč odst. 1, odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2024 za tři úkony právní služby a paušální náhrada hotových výdajů po 450 Kč podle § 13 odst. 1, odst. 4 advokátního tarifu za tři úkony právní služby učiněné po 1. 1. 2025, celkem 19 475 Kč.
43. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř.; v odvolacím řízení úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení, které představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 1 066 Kč a odměna advokáta ve výši 1 980 Kč z tarifní hodnoty 21 303 Kč podle § 6, § 8 odst. 1 a § 11 odst. g), k) advokátního tarifu za dva úkony právní služby (odvolání, účast na jednání odvolacího soudu dne 26. 6. 2025) a odměna ve výši 990 Kč podle § 6, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu za účast na jednání před odvolacím soudem dne 3. 7. 2025, paušální náhrada hotových výdajů po 450 Kč za každý z uvedených úkonů právní služby podle § 13 odst. 1, odst. 4 advokátního tarifu, celkem 7 366 Kč.
44. Pro úplnost odvolací soud uvádí, že nepřiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení za vyjádření ze dne 10. 2. 2025, neboť bylo učiněno v návaznosti na jednání, které se konalo před soudem prvního stupně dne 14. 2. 2025 a jeho obsah mohl být při tomto jednání přednesen. Dále při rozhodování o nákladech řízení nezohlednil nahlédnutí do spisu dne 30. 1. 2025.
45. Rozhodovací praxe soudů se ustálila v závěru, že za úkon právní služby spočívající v nahlížení a studiu spisu odměna advokátovi zpravidla nepřináleží, neboť studium spisu je zahrnuto v úkonu právní služby převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy

o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu], či v úkonu právní služby první porady s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu], případně tvoří nezbytný předpoklad pro řádné zastupování i v průběhu řízení.

46. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 8. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1176/2015, sice připustil, i při zohlednění rozhodnutí Ústavního soudu (např. usnesení ze dne 9. 4. 2013, sp. zn. I. ÚS 3104/11) a Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 29. 4. 2008, č. j. 5 Azs 33/2008-40), že je možné, aby soud rozhodující o náhradě nákladů řízení výjimečně přiznal advokátovi odměnu za samostatný úkon právní služby spočívající v prostudování spisu, a to analogicky podle § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu, avšak pouze v případě, že bude takový postup v civilním soudním řízení s ohledem na konkrétní okolnosti případu (zejména nezbytnosti a účelnosti postupu, procesní situace) ospravedlnitelný (například založí-li protistrana do spisu značné množství listin, s nimiž nemá účastník možnost se jinak seznámit krátce před přípravným jednáním či prvním jednáním ve věci).
47. O takovou situaci se však v nyní posuzovaném případě nejedná, neboť v době nahlížení do spisu nebyl spisový materiál objemný (první záznam o nahlížení je evidován na č. l. 32) a podání žalované, jímž odůvodnila svůj odpor proti vydanému elektronickému platebnímu rozkazu, bylo žalobkyni zasláno spolu s předvoláním k prvnímu jednání před soudem prvního stupně.
48. Lhůta k plnění byla určena dle § 160 odst. 1, část věty před středníkem, o. s. ř., neboť ke stanovení jiné lhůty neshledal odvolací soud žádný důvod, místo plnění nákladů řízení bylo stanoveno dle § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Nebude-li povinnost stanovená tímto rozsudkem plněna dobrovolně, lze se domáhat jejího splnění návrhem na soudní výkon rozhodnutí anebo u soudního exekutora návrhem na exekuci.

Praha 3. července 2025

JUDr. Martina Štolbová, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Kutláková.